

За безопасността преди и след земетресения с д-р Лорън Винъл и други специалисти

Новини | Свят | на 20.02.2023 09:30 | от Константина Василева-Славейкова

Защо говорим за това?

Мислите и сърцата на мнозина са с пострадалите в Турция и Сирия. Благодарение на действени добри хора като издателя [Манол Пейков](#) се събират не само добри пожелания, но и дарения. Една истински добра кауза за всички, които искат да помогнат.

За съжаление, не можем да предвидим и предотвратим природни бедствия. Но можем да спасим хиляди животи с правилно планиране и спазване на правила за безопасност. Съществуват държави, в които има над 1000 леки труса годишно! Да, с 3 нули! За късмет, само около 1/10 са достатъчно силни, за да се усетят. И още по-малко на брой стават наистина сериозни. Но все пак това е голяма заплаха. Поради това там работят много добри специалисти, които постоянно проучват как да правят сградите и градовете по-сиурни за всички.

Земетресение на открито рядко може да нарани някого. Истинската опасност са нестабилните сгради, които рухват и затисват хора. Много искахме специалист да ти разкаже за това и се свързахме с д-р Лорън Винъл. Тя работи в Центъра за изследване на бедствията към университета „Меси“ в земетръсната Нова Зеландия.

Различни държави: различни правила

Д-р Винъл ни разказа, че засега отделните държави спазват само местните закони и разпоредби. “Но усилено се говори дали не е добре инженерите да имат някои общи международни правила.” В някои държави (Япония например) се работи сградите да устояват на труса и да не се налага да се строят наново. В други (Нова Зеландия) приоритет е да се запази човешкият живот. Например повечето къщи са на 1-2 етажа с лека дървена конструкция. Може къщата да се срути, но леките материали дават шанс на затрупаните да се измъкнат с по-малко наранявания.

“По света има различни правила как да се строи. На много места се използват научни модели (компютри изчисляват възможностите какво и как би се случило според предишен опит със земетресения). Това помага да се предвидят някои неща, но работи добре само ако земетресението е точно като в научния модел. И ако строителните правила наистина са спазени по правилника.”

Защо е важно да се спазват правила?

Много хора не обичат правилата. Не е ли скучно да правиш каквото ти се казва? Зависи. **Много правила съществуват, за да ти спестят горчивия опит на хора преди теб.** Знаеш ли, че в началото дори нямало колани за шофьори в колите? Сега са задължителни, защото знаем какво се случва без колан при катастрофа. По същата причина има правила какво не трябва да се прави, като се строят и ремонтират сгради. Някои хора си мислят, че пестят пари и време, като не ги спазват. Но “спестяването” от правила е жизненоважната разлика между паднали мебели и напълно сринат при земетресение дом.

Обратно към д-р Винъл

“В случая с Турция има два проблема. Учените ползват програми, които предвиждат по познат модел какво би станало и как. Моделите обаче обикновено ползват по-леки трусове. А не улавят добре влиянието на вторични трусове (когато земята продължи да се тресе отново и отново след основното разгърсване). Второ, след друго голямо земетресение през 1999 г. правилата за строеж в Турция вече са били обновени. Въпреки това много нови сгради са издигнати незаконно. Скъпо е и стари сгради да се пригаждат към нови правила. Така въпреки новите правила много хора живеят в небезопасни условия. Има разлика между това дали има правила и дали се спазват.”

Как да се даде психическа подкрепа?

Според д-р Винъл това е област, в която трябва да се работи. “На първо четене трябва физически да се спасят оцелелите... Не всички ще се борят с

травма след това. Много помага хората да са задръжни... когато чувстват, че допринасят за възстановяване на общността около тях, мнозина се справят по-добре психически... Доброволците често имат по-тежко изживяване, понеже виждат повече и по-сериозни последствия. Съществуват все повече изследвания каква е най-добрата подкрепа за оцелелите, но има още какво да се желае. Днес все повече се говори **колко важна е подкрепата за психичното здраве**. Все повече се говори за това, че работата далеч не спира след прекратяване на спасителните операции. Възстановяването отнема много време и усилия."

Важни неща, които трябва да знаеш

Освен д-р Винъл се допитахме и до много изследвания какво наистина е по-безопасно. Много от старите съвети, които си чувал(а), се оказват митове.

- **Под касата на врата е най-безопасно?** Някога е било така, но в съвременните сгради това далеч не е най-подсиленото място. А и люлеещи се врати по време на трясък могат да са опасни. Още по-лошо е в обществена сграда, ако има хора, които се опитват да преминат оттам.
- **Навън си в безопасност само на разстояние от околните сгради.** Преди да тръгнеш, се увери, че трусът е спрял, и не бързай! Много хора се нараняват по време на паническо бягане навън или защото не обръщат внимание, че наоколо още/тепърва падат отломки. Внимавай за падащи керемиди, тухли и дървета.
- **В кола незабавно сложи колан, дори да седиш отзад.** Помоли шофьора да спре далече от улични лампи и други високи обекти.
- **Под масата е най-безопасно?** В повечето случаи да, особено ако е стабилна здрава маса (не от пластмаса, маси с тънки крака и т.н). Падащите тежки мебели и стъкла са най-опасни. Стой далече от секции, прозорци и стъклени врати.
- **Заеми позиция, която пази врата и главата (длани на врата и лакти над ушите).**

Всичко ще бъде наред! В България рядко има тежки земестресения. Но е по-добре да знаеш какво е добре да се прави, за да знаеш как да се справиш спокойно и безопасно.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
</book/2786-za-bezopasnostta-predi-i-sled-zemetresniya-s-d-r-loran-vinal-i-drugi-spetsialisti>

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

